

**DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT**

Statens vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Deres ref

Vår ref

Dato

21/2146-13

6. mai 2022

Supplerende tildelingsbrev nr. 5 til statsbudsjettet 2022 - evaluering av statens ordning med alternativ bruk av ferjetilskudd på riksvei

Samferdselsdepartementet viser til tildelingsbrev til Statens vegvesen (SVV) for 2022 datert 5. januar 2022. I dette supplerende tildelingsbrevet gir departementet etaten i oppdrag å gjennomføre en evaluering av statens ordning med alternativ bruk av ferjetilskudd på riksvei.

Ordningen for ferjeavløsningsmidler på fylkesvegnettet har en rekke paralleller til den statlige ordningen. Departementet understreker likevel at den fylkeskommunale ordningen ikke omfattes av evalueringen.

1. Bakgrunn

Statens ordning med alternativ bruk av ferjetilskudd på riksvei ble etablert i 2003. Premisser for ordningen ble første gang forelagt samlet for Stortinget i NTP 2010-2019 (St.meld. nr. 16 (2008-2009)). Det er i ettertid gjort endringer for ordningen i to omganger, hhv. gjennom Prop. 19 S (2015-2016) og Prop. 1 S (2016-2017).

Intensjonen med statens ferjetilskuddsordning er å legge til rette for at innsparte kostnader for staten ved nedlegging/nedkorting av et riksveiferjesamband kan benyttes til å delfinansiere et fastlandssamband på riksveinettet som avløser/korter inn ferjesambandet. Budsjettmessig skjer dette ved at midler flyttes mellom poster på budsjettet til SVV. Konkret gjøres dette ved at midler blir trukket fra ferjebudsjettet (post 72) og flyttet over til investerings- og drifts-/vedlikeholdsbudsjettet (post 30/post 22). Beregningsperioden for innsparte kostnader for staten er satt til maks 40 år. Innsparte kostnader fremkommer ved differansen mellom statens kostnader til kjøp av ferjetjenester for ferjesambandet fratrukket økte drifts- og vedlikeholdskostnader ved det nye veianlegget. Differansen utgjør det som kan gå til finansiering av prosjektet. Opprinnelig ble det forutsatt at et bompengeselskap

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.sd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 904

Avdeling
Veg-, by- og
trafikksikkerhetsavdelingen

Saksbehandler
Jan Reidar
Onshus
22 24 83 31

og/eller lokale myndigheter skal forskuttere statens fremtidige innsparinger gjennom låneopptak. Antall år for statens utbetaling av tilskudd skal settes lik bompengeperioden. Bidraget brukes kun til å dekke avdrag på lån. Det ble også lagt til grunn at rentekostnader skulle dekkes av lokale tilskudd eller bompenger.

Den statlige ordningen har vært utviklet og lempet på over flere år. Utviklingen har i manglende grad vært samkjørt med endringer på andre områder. De siste årene er flere bærende premisser og rammebetingelser for den statlige ordningen derfor endret. Dette gjelder spesielt på tre områder:

- I NTP 2010-2019 slås det fast at den statlige ferjetilskuddsordningen er et avvik fra prinsippet om at investeringer i riksveier som hovedregel skal prioriteres i de årlige statsbudsjettene i konkurranse med øvrige formål. Det er gjennom NTP 2022-2033 lagt til grunn prioritering av store riksveiprosjekter gjennom porteføljestyling. Dermed er ordningen slik den beskrives i NTP 2010-2019, ikke i samsvar med nye føringer for NTP og porteføljestyling.
- Det er etter bompengereformen strammet inn slik at bompengeselskapene ikke kan ha ansvar for andre lån enn de lånene selskapene selv skal betjene med bompenger. Dette gjør at bompengeselskapene hverken kan ta opp lån til forskuttering av statlige midler eller betale rentekostnader på dette lånet med bompenger i henhold til dagens avtaleverk.
- Ferjetakstene er redusert med 30 pst. det siste året, og det arbeides med videre reduksjon til 50 pst. Dette tilsier økt ferjetilskudd, som vil kunne gjøre flere ferjesamband aktuelle for ordningen.

Samferdselsdepartementet mener det derfor er behov for at det gjennomføres en evaluering av ordningen med alternativ bruk av ferjetilskudd på riksvei.

2. Nærmere om rammer for evalueringen

Evalueringen skal vise på hvilke områder ordningen med statlig ferjeavløsning bør endres/oppdateres, for å kunne benyttes innenfor dagens føringer og regelverk.

Samferdselsdepartementet ser det som viktig at en evaluering må klargjøre hva som skal til for å kunne prioritere slike prosjekter for utbygging i samsvar med nye føringer for NTP og porteføljestyling og hvordan det kan sikres en finansiering som er forsvarlig med tanke på låneopptak, finanskostnader, økonomiregelverk og bindinger for staten m.m. Videre, hvordan ordningen bør tilpasses til nytt regelverk samt nye retningslinjer og avtaleverk på området. Departementet ser det også som viktig at en evaluering vurderer i hvilken grad dagens modell for ordningen i tilstrekkelig grad er hensiktsmessig, herunder om eventuelle andre modeller i større grad vil fungere i tråd med intensjonen for ordningen. I den forbindelse er det ønskelig at evalueringen ser på om det finnes ulike modeller for en oppdatering av ordningen. Evalueringen skal også vurdere hva som er effekten av ordningen og eventuelle ulike modeller for den.

Samferdselsdepartementet ber om at Statens vegvesens oversendelse til departementet etter gjennomført evaluering omfatter etatens vurdering med konkret tilråding om videre steg i saken.

I første omgang ber Samferdselsdepartementet om å bli forelagt en skisse til arbeids- og fremdriftsplan fra Statens vegvesen for evalueringen, som grunnlag for et møte om saken.

Samferdselsdepartementet ber om at Statens vegvesens evaluering oversendes departementet innen medio februar 2023.

Med hilsen

Hans Einar Nerhus (e.f.)
avdelingsdirektør

Jan Reidar Onshus
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Riksrevisjonen